

ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนในมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 8-10 *

The Factors for Guidance Services Control in Secondary Schools
In Secondary Educational Service Area Office 8-10

ปราณี ตันติตระกูล **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยม และ 2) เพื่อทราบแนวทางการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 จำนวนรวมทั้งสิ้น 173 โรง ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการผู้ทำหน้าที่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคลากรแนะแนว รวมโรงเรียนละ 4 คน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 428 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ การควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนทั้ง 5 บริการในภาพรวมและแต่ละงานบริการอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คืองานบริการให้คำปรึกษา งานบริการจัดวางตัวบุคคล และงานบริการติดตามผล งานบริการสารสนเทศ และงานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับและ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน องค์ประกอบเชิงยืนยันของการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน พบว่า โมเดลปัจจัยของการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนทั้ง 5 บริการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

*

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่องปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร และรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

**

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail address : papanee@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the supported factor for guidance service control and 2) provide the guidelines to control the guidance services in secondary schools under secondary educational service area office 8-10. The population of this research was 173 secondary schools of secondary educational service area office 8-10. The sampling units were 123 secondary schools. The data were collected from 4 respondents per school including school principal, vice principal and guidance counselors. There were 428 complete response observations. The research instruments were the questionnaires to survey about guidance services control. The statistical analyses were descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation and confirmatory factor analysis for guidance service control.

The results of this research were found that 1) the controlling of overall guidance services and each of 5 guidance services were high. The descending high levels of guidance services control were counseling service, placement services, follow-up service, information service and individual inventory service, respectively and 2) the results of CFA were showed that all of 5 theoretical models of controlling in guidance services were statistical fitted with empirical data.

บทนำ

ถึงแม้ว่า การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการพัฒนาและปรับปรุงมานานแล้ว แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการติดตาม ผลการดำเนินงานแนะแนว ตามแผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2535-2539) และระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540- 2544) ในปี 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 3) ได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและข้อจำกัดของแผนพัฒนาการแนะแนว ทั้ง 2 แผนแรก พบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการแนะแนว ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด ขาดการประสานงานและการส่งต่องานอย่างเป็นระบบในทุก ระดับ 2) ด้านการส่งเสริมและเร่งรัดการจัดบริการแนะแนว ยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนทุกระดับ ศักยภาพของบุคลากรด้านวิชาการยังไม่เพียงพอ และขาดการเร่งรัดติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 3) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวในเชิงปริมาณ สัดส่วนของจำนวนครูแนะแนวต่อผู้เรียนไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการแนะแนว ทำให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากครูแนะแนวมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียน อีกทั้งการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอต่อการมีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ผู้เรียน 4) ด้านสื่อ เครื่องมือและระบบสารสนเทศทางการแนะแนว พบว่า การดำเนินงานของหน่วยส่งเสริมสนับสนุนการแนะแนวและสถานศึกษายังมีปัญหาด้านการผลิตสื่อเครื่องมือที่จำเป็นต่อการแนะแนว และขาดการจัดทำฐานข้อมูลทุกระดับ 5) ด้านการประชาสัมพันธ์การแนะแนว พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบงานแนะแนวทุกระดับ ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การแนะแนว ขาดการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากองค์กรเอกชนและสื่อมวลชน ตลอดจนขาดการประสาน

สัมพันธ์งานแนะแนวระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง สถานศึกษา และชุมชน และ 6) ด้านการส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผล พบว่า การกำหนดขอบข่ายของงานวิจัยและการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการแนะแนวมีน้อยเนื่องจากขาดแหล่งข้อมูล รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และการประสานงานในการทำวิจัย ตลอดจนยังไม่มีส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียน

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคของงานแนะแนวในโรงเรียนมีหลายประการที่ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข และยังคงเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตัวอย่างเช่น กรมวิชาการ (2537: 49-50) สำรวจการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนในประเทศไทย พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาด้านการบริหารงานแนะแนวคือ ไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสนับสนุนด้านปัจจัยการดำเนินงานไม่เพียงพอ สุนี จันสกุล (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพ ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า ในด้านกิจกรรมแนะแนวที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ พบว่าผู้บริหารขาดการ ติดตามประเมินผล ครูแนะแนวขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีการวางแผน และขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่ได้ มาตรฐาน พนอ อนุญพร (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12 พบว่า การดำเนินงานแนะแนวใน โรงเรียนขนาดเล็กไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องมาจากการบริหารงานแนะแนวไม่เป็นระบบ ผู้บริหารไม่กำหนด บทบาทครูแนะแนวที่ชัดเจน ขาดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนขาดความสนใจในบริการแนะแนว และสถานที่ในการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียนไม่เหมาะสม โสภาทาค้อ (2542: 30-32) ได้เสนอ สภาพปัญหาของการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน คือ โรงเรียนยังไม่มีระบบโครงสร้างการบริหารงานแนะแนว ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนของตน โรงเรียนยังไม่มีโครงการและแผนปฏิบัติงานที่มีระบบและชัดเจน ขาดสถานที่และงบประมาณในการจัดบริการแนะแนวโดยเฉพาะ ขาดครูผู้ที่มีความรู้ในงานแนะแนวโดยตรงมาทำ หน้าที่แนะแนว ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการแนะแนวและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานแนะแนว โรงเรียนมี อุปกรณ์และสื่อจำกัดที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีแหล่งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และสื่อแก่ทางโรงเรียน ครูแนะแนวมีย่านน้อย ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่ต้องรับผิดชอบ ครูแนะแนวที่ รับผิดชอบงานแนะแนวต้องรับผิดชอบด้านสอนและงานพิเศษอื่นๆ ด้วย จึงไม่มีเวลาทำกิจกรรมหลักของงานแนะ แนว และธนินทร์รัฐ สุทธิโพธิพงศ์ (2550: 60-62) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการบริหารงานแนะแนวโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้บริหารมองเห็นปัญหาอุปสรรคการบริหารงานแนะ แนวโรงเรียนที่มีความสำคัญมากอันดับแรกเป็นเรื่องของครูแนะแนวไม่มีความเข้าใจในงานแนะแนว ส่วนฝ่าย บริหารมองเห็นปัญหาอุปสรรคการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนที่มีความสำคัญมากอันดับแรก คือ บุคลากรมีไม่ เพียงพอต่อความรับผิดชอบที่มีอยู่และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญห/อุปสรรคในการบริหารงานแนะแนว คือ ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

จะเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของงานแนะแนวในโรงเรียนที่พบจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหาร จำเป็นต้องแก้ไขโดยอาศัยหลักการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน ซึ่งจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการ บริหารงานอย่างกลมกลืน เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ให้มี ประสิทธิภาพ และหลักการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ กระบวนการบริหารงาน

เกี่ยวกับการควบคุม (controlling) เนื่องจากการควบคุม เป็นกระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนและเป้าหมายหรือข้อตกลงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานแนะแนว ดังนั้นกระบวนการควบคุมงานแนะแนวสามารถช่วยให้บุคลากรที่มีเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการแนะแนวและครูแนะแนว สามารถกำกับดูแลงานแนะแนวให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียนจำเป็นต้องทราบปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการควบคุม ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน แต่จากผลงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน แต่อย่างใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 โดยใช้เป็นแนวทางพัฒนาการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10
2. เพื่อทราบแนวทางการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8-10

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมงานและงานแนะแนวในโรงเรียน ดังนี้

1. การควบคุมงาน เป็นการควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนและเป้าหมายหรือข้อตกลงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยวัตถุประสงค์หลักของการควบคุมงาน คือ การรักษามาตรฐานของงาน การกำหนดขอบเขตของผู้ปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ กระบวนการควบคุมงานจะต้องประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (ปิยธิดาและคณะ, 2552 : 77-78) คือ 1) การกำหนดมาตรฐาน (Establishing Standard) เป็นการกำหนดแนวทางหรือหลักการที่ใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานหรือเกณฑ์ที่ใช้วัดและเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป 2) การวัดผลการปฏิบัติงาน (Measurement Actual Performance) เป็นการกำหนดแนวทางหรือหลักการที่ใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานหรือเกณฑ์ที่ใช้วัดและเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานเป็นการวัดเพื่อให้ทราบว่าผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนนั้นได้ผลเป็นประการใด วิธีการที่ผู้บริหารหรือหัวหน้างานตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน สามารถทำได้โดยการเฝ้าสังเกต เป็นการส่วนตัว การรายงานผลโดยการเขียนหรือโดยวาจา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานว่ามีความสามารถปฏิบัติงานได้เพียงใด 3) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน (Comparing Actual Performance) เป็นการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนดไว้มีข้อแตกต่าง

กันอย่างไร ซึ่งจะต้องอาศัยการพิจารณาและตัดสินใจว่าข้อแตกต่างที่เกิดขึ้น และต่างจากมาตรฐานนั้น มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ถ้าหากเป็นกรณีที่มีความสำคัญเพียงเล็กน้อยก็ปล่อยให้ผ่านได้ แต่ถ้าเป็นการผิดพลาดที่ร้ายแรงก็ต้องดำเนินการประเมินผลงาน และหาทางแก้ไข และ 4) การปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงาน (Correcting Performance) หมายถึง กรณีการปฏิบัติงานนั้นมิได้เป็นไปตามเกณฑ์ และหรือ มาตรฐานที่กำหนดไว้ก็จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยพิจารณาค้นหาสาเหตุและดำเนินการแก้ไขตามสาเหตุเหล่านั้น

ปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงในกระบวนการควบคุมงาน ได้แก่ ปัจจัยทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย นอกจากนี้องค์การควรใช้มาตรการและเทคนิควิธีที่เหมาะสม ในการควบคุมงานขององค์การ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. นิตยา เรืองแป้น (2545: 18-25), วินัย ลิ้มบุปศิริพร (2544 : 31-32) และจตุพร เกาหิรัญ (2548 : 23-25) กล่าวถึงขอบข่ายของงานแนะแนวในโรงเรียน ประกอบด้วย คืองานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล งานบริการสนเทศ งานบริการให้คำปรึกษา งานบริการจัดวางตัวบุคคล และงานบริการติดตามผล ซึ่งจะต้องครอบคลุมสาระสำคัญของการแนะแนว 3 ด้าน คือ การแนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพและการแนะแนวเกี่ยวกับส่วนตัวและสังคม และสามารถดำเนินงานใน 3 ลักษณะ คือ การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ผู้เรียน การจัดการบริการ และการบูรณาการแนะแนวในการเรียนการสอน งานแนะแนวในโรงเรียนทั้ง 5 บริการ มีรายละเอียดดังนี้

1) การบริการรวบรวมข้อมูล หมายถึง บริการที่ช่วยให้ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลซึ่งให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคและวิธีการทางการแนะแนวอย่างหลากหลาย มีมาตรฐาน และเป็นระบบ

2) การบริการสนเทศ หมายถึง การบริการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับความเป็นจริงของตนเองและสังคม โดยการจัดในรูปแบบการเผยแพร่ด้วยเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ข้อสนเทศ ให้แก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ

3) การบริการให้การศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีหลักการขั้นตอน และจุดมุ่งหมายในการปรึกษา และเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การศึกษากับผู้รับการศึกษาโดยผู้ให้การศึกษาประยุกต์ใช้หลักการ/แนวคิดทางจิตวิทยามาใช้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างรอบคอบและเหมาะสม

4) การบริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การบริการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การฝึกฝน หรือการได้รับการช่วยเหลือที่หลากหลายและความต้องการ ความถนัดความสามารถ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้ถึงขีดสูงสุดเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5) การบริการติดตามผล หมายถึง การศึกษาผลของการให้บริการแนะแนว ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการหรือไม่และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดบริการแนะแนว ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ป้องกัน และพัฒนา และวางแผนช่วยเหลือต่อไป

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 จำนวน 8 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 173 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 123 โรงเรียน จากนั้นจึงคำนวณขนาดตัวอย่างโรงเรียนจากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10 ตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต และสุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากทั้ง 3 เขต ตามจำนวนตัวอย่างที่คำนวณไว้ และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 1 คน รองผู้อำนวยการผู้ทำหน้าที่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 1 คน และบุคลากรแนะแนว จำนวน 2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้ คือ การควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานสำหรับการควบคุม 2) การวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง 3) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และ 4) การปรับปรุงแก้ไขผลแตกต่างจากเกณฑ์และมาตรฐานผลงานให้ถูกต้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามลักษณะภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ใช้การประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการควบคุมงานแนะแนวอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการดำเนินการควบคุมงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการดำเนินการควบคุมงานแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการดำเนินการควบคุมงานแนะแนวอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการดำเนินการควบคุมงานแนะแนวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

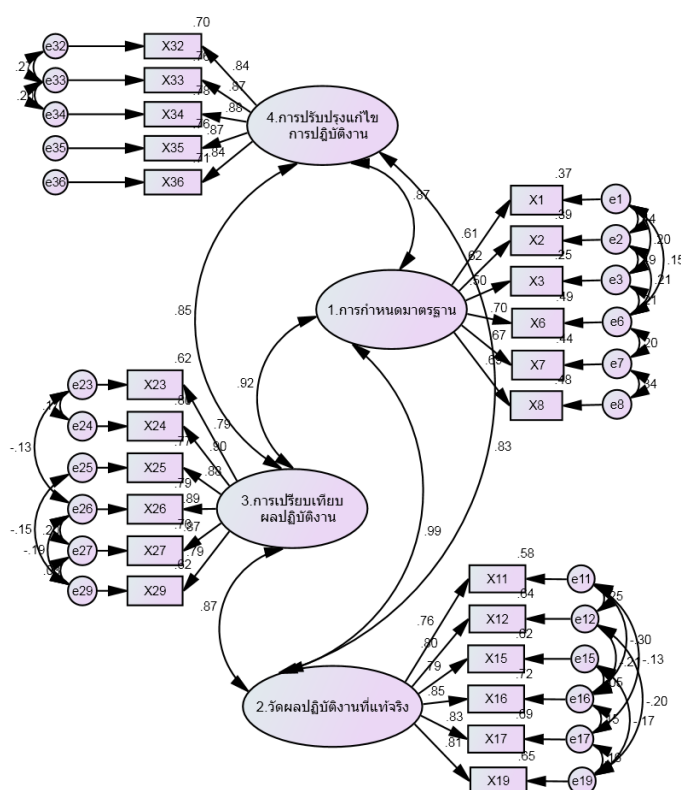
4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อยืนยันปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนตามทฤษฎีการควบคุมงาน 4 องค์ประกอบ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ระดับการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนทั้ง 5 บริการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาในแต่ละงานบริการแนะแนว พบว่า การควบคุมงานบริการงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละบริการอยู่ในระดับมากทั้ง 5 บริการ สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ งานบริการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{X} = 3.63$) งานบริการสนเทศ ($\bar{X} = 3.59$) งานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.58$) งานบริการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.55$) และงานบริการติดตามผล ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน ทั้ง 5 บริการ สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยการควบคุมงานบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล พบว่า หลังการปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยจำนวนตัวแปรทั้งหมด 23 ตัว แบ่งเป็นการกำหนดมาตรฐาน จำนวน 6 ตัวแปร การวัดผลการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ตัวแปร การเปรียบเทียบผลปฏิบัติงานกับมาตรฐาน จำนวน 6 ตัวแปร การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร ดังแผนภาพที่ 1

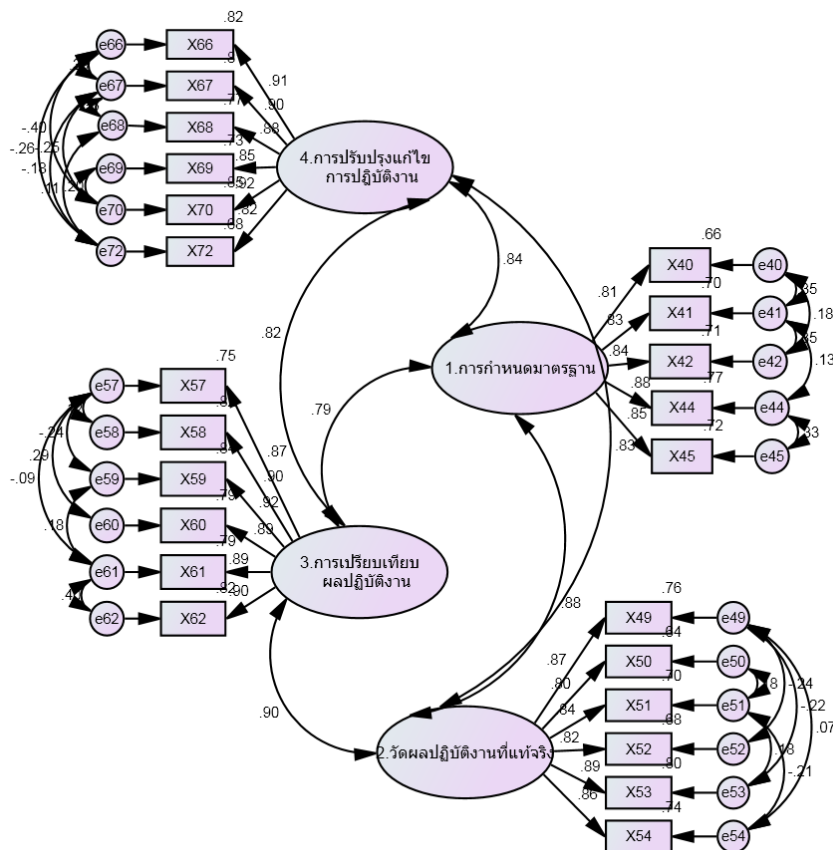
Chi-square = 437.27, df. = 199, p-value = .000

GFI = 0.92, AGFI = .89, CFI = .97, RMSEA = .05

แผนภาพที่ 1 : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการควบคุมงานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2 ปัจจัยการควบคุมงานบริการสนเทศ พบว่า หลังการปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย จำนวนตัวแปรทั้งหมด 23 ตัว แบ่งออกเป็น การกำหนดมาตรฐาน จำนวน 5 ตัวแปร การวัดผลการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ตัวแปร การเปรียบเทียบผลปฏิบัติงานกับมาตรฐาน จำนวน 6 ตัวแปร และการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ตัวแปร ดังแผนภาพที่ 2

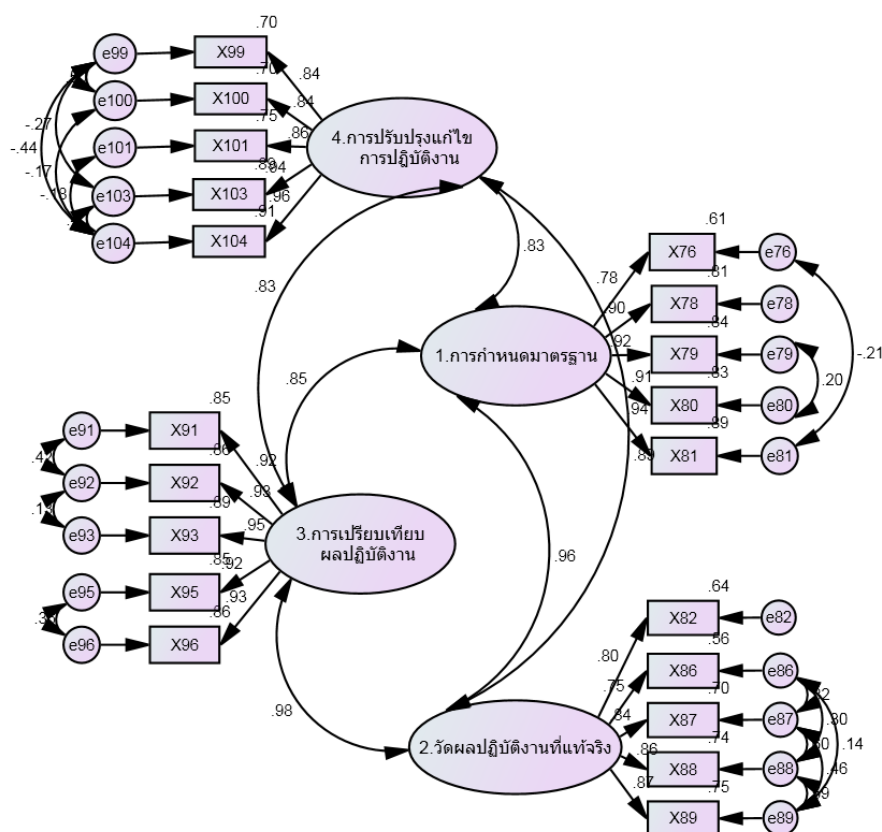
Chi-square = 515.56, df. = 199, p-value = .000

GFI = 0.91, AGFI = 0.87, CFI = 0.97, RMSEA = 0.06

แผนภาพที่ 2 : การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยการควบคุมงานบริการสนเทศ

2.3 ปัจจัยการควบคุมงานบริการให้คำปรึกษา พบว่า หลังการปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยจำนวนตัวแปรทั้งหมด 20 ตัว แบ่งออกเป็น การกำหนดมาตรฐาน จำนวน 5 ตัวแปร การวัดผลการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร การเปรียบเทียบผลปฏิบัติงานกับมาตรฐาน จำนวน 5 ตัวแปร การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร ดังแผนภาพที่ 3

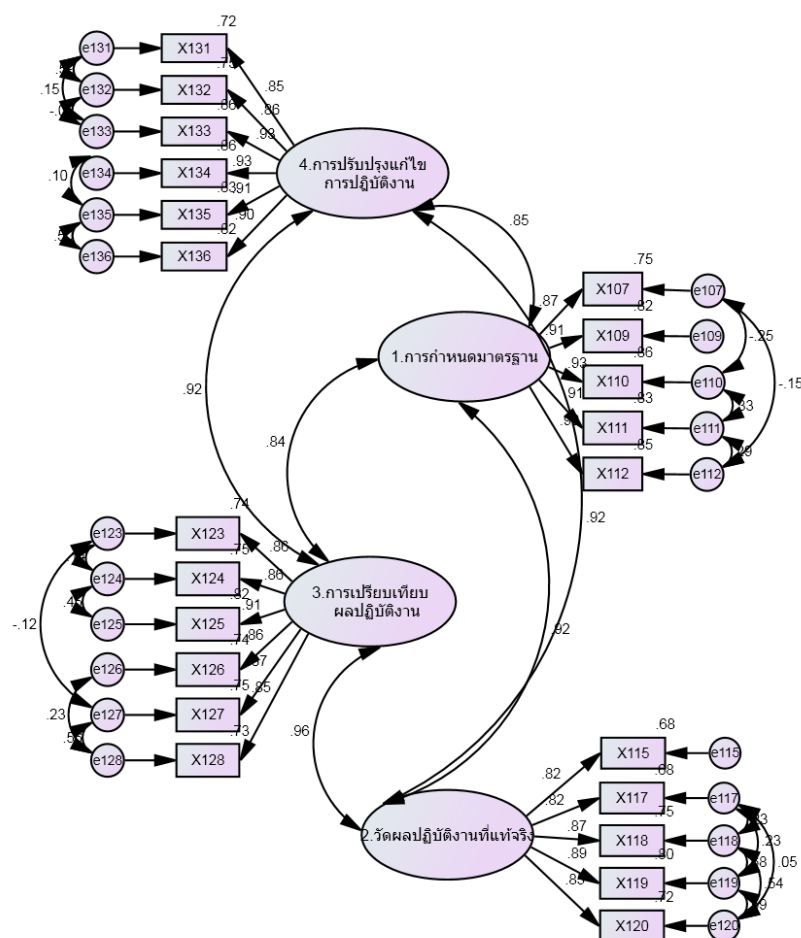

Chi-square = 452.43, df. = 147, p-value = .000

GFI = 0.92, AGFI = 0.89, CFI = 0.98, RMSEA = 0.057

แผนภาพที่ 3 : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยการควบคุมงานบริการให้คำปรึกษา

2.4 ปัจจัยการควบคุมงานบริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า หลังการปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยจำนวนตัวแปรทั้งหมด 22 ตัว แบ่งออกเป็น การกำหนดมาตรฐาน จำนวน 5 ตัวแปร การวัดผลการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร การเปรียบเทียบผลปฏิบัติงานกับมาตรฐาน จำนวน 6 ตัวแปร และการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ตัวแปร ดังแผนภาพที่ 4

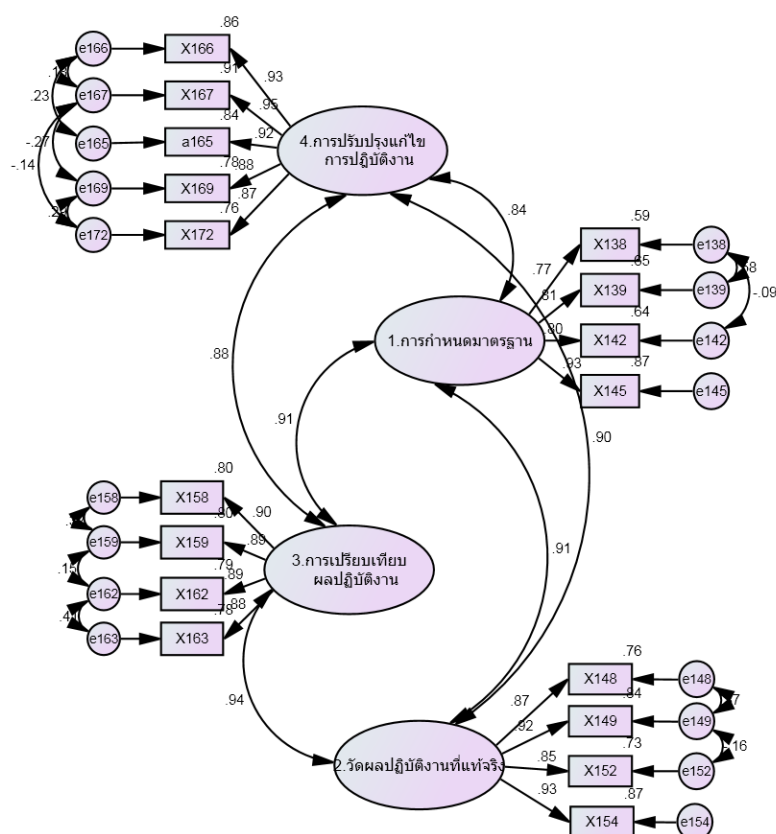

Chi-square = 431.97, df. = 183, P-value = .000

GFI = 0.92, IFI = 0.89, CFI = .97, RMSEA = 0.056

แผนภาพที่ 4: การวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันของการควบคุมงานบริการจัดวางตัวบุคคล

2.5 ปัจจัยการควบคุมงานบริการติดตามผล หลังการปรับโมเดลให้มีความกลมกลืนมากขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่ปัจจัยการควบคุมงานบริการติดตามผล ประกอบด้วย จำนวนตัวแปรทั้งหมด 18 ตัว แบ่งออกเป็น การกำหนดมาตรฐาน จำนวน 4 ตัวแปร การวัดผลการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร การเปรียบเทียบผลปฏิบัติงานกับมาตรฐาน จำนวน 4 ตัวแปร และการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ตัวแปร ดังแผนภาพที่ 5

Chi-square = 239.39, df. = 101, P-value = .000

GFI = 0.94, AGFI = 0.91, CFI = 0.99, RMSEA = 0.018

แผนภาพที่ 10 : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยการควบคุมงานบริการติดตามผล

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ กล่าวคือ ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาและแนวทางการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามงานบริการแนะแนว 5 บริการ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยการควบคุมงานบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลสอดคล้องกับข้อมูลเชิง มีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ตามแนวคิดของกระบวนการควบคุมงาน 4 ปัจจัย คือ การกำหนดมาตรฐาน การวัดผลปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขปรับปรุงผลปฏิบัติงานตามลำดับ โดยที่ทั้ง 4 ปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งปัจจัยควบคุมที่สำคัญในแต่ละขั้นตอน คือ 1) มีการกำหนดชนิดของเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบและมีการกำหนดพฤติกรรมของครูแนะแนวที่แสดงออก ในการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง 2) มีการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบและมีการตรวจสอบความสำเร็จและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ 3) มีการเปรียบเทียบความสมบูรณ์ของข้อมูลนักเรียนที่บันทึกไว้ตามข้อกำหนด และมีการเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการรวบรวม

ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในแผนปฏิบัติงาน 4) มีการปรับเปลี่ยนระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงและแก้ไขสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การดำเนินการรวบรวมข้อมูลไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และมีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการบันทึกข้อมูลและแบบบันทึกข้อมูลที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา เรืองแป้น (2545: 255) ที่กล่าวถึง หลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อหนึ่ง คือ ควรมีการใช้เครื่องมือและวิธีการหลายวิธีการประกอบกันด้วยเพราะแต่ละเครื่องมือและแต่ละวิธีการต่างก็มีลักษณะเฉพาะอย่างที่แตกต่างกันทั้งในส่วนคุณสมบัติและประโยชน์ ไม่มีเครื่องมือหรือวิธีการใดที่ดีที่สุดที่จะให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งนี้ในครูแนะแนวจะต้องควบคุมการใช้แบบทดสอบให้เป็นไปตามที่ได้ระบุไว้ และจะต้องมีความเป็นนักวิชาการ นักวิจัย และนักวิทยาศาสตร์ทางพฤติกรรมเพื่อสามารถตั้งสมมติฐานเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปพฤติกรรมของผู้มาขอรับคำปรึกษาอย่างมีหลักเกณฑ์เพราะหากสรุปผิดพลาดหมายถึง ความล้มเหลวของการให้คำปรึกษาด้วย นอกจากนี้ครูทุกคนในโรงเรียนควรมีความร่วมมือกันและควรศึกษาทำความเข้าใจเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

นิรนาท แสนสา (ม.ป.ป.: 6) ได้กล่าวว่า กิจกรรมสำคัญสำหรับการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการแนะแนวที่พึงประสงค์ คือ 1) การจัดหาเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล ครูแนะแนวสามารถจัดหาเครื่องมือได้ 2 ลักษณะ คือการสร้างเครื่องมือด้วยตนเองและการใช้เครื่องมือมาตรฐาน สำหรับการสร้างเครื่องมือด้วยตนเองควรออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานและควรหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนการนำไปใช้ สำหรับเครื่องมือมาตรฐาน ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนมากที่ครูแนะแนวสามารถสืบค้นและจัดทำฐานข้อมูลเครื่องมือเหล่านั้นเพื่อการใช้งานที่เหมาะสม และจะต้องผ่านการฝึกฝนในการใช้เครื่องมืออย่างชำนาญ 2) รูปแบบและรายละเอียดของระเบียบฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นในแต่ละโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับนโยบายและความต้องการของโรงเรียนและควรคำนึงถึง ความสมบูรณ์ของข้อมูล ความปลอดภัยของข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล

งานวิจัยของ ศุภกาญจน์ เพญฤทัย (2553: 3) พบว่า การพัฒนาการดำเนินการแนะแนวด้านการบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลของโรงเรียนโพธารามพิทยาคม วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมจัดกิจกรรมการวางแผนและการเตรียมงาน การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้และสรุปผลหลังปฏิบัติงาน และใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน ช่วยให้ครูพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวด้านการบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลเพิ่มมากขึ้น และในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสาร คู่มือครู และการนิเทศติดตาม ทำให้ครูสามารถดำเนินงานแนะแนวด้านด้านการจัดทำแฟ้มสะสมงานได้ในระดับดี

2. ปัจจัยการควบคุมงานบริการสนเทศ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของกระบวนการควบคุมงาน 4 ปัจจัย คือ การกำหนดมาตรฐาน การวัดผลปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขปรับปรุงผลปฏิบัติงาน โดยที่ทั้ง 4 ปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งปัจจัยควบคุมที่จำเป็นต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอน คือ 1) มีการกำหนดรายการของข้อสนเทศที่จำเป็นและมีความสำคัญสำหรับนักเรียน และมีการกำหนดประเภทเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพและด้านส่วนตัวสังคมที่ต้องจัดหาไว้เพื่อให้ข้อมูลแก่นักเรียน 2) มีการสรุปประเภทเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพและด้านส่วนตัวสังคมที่มีจัดหาไว้เพื่อให้ข้อมูลแก่นักเรียน และมีการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความทันสมัยและ

ความเชื่อถือได้ของสารสนเทศตามเกณฑ์ที่กำหนด 3) มีการสรุปความผิดพลาดของรูปแบบการประมวลผลและเทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลและมีการสรุปความผิดพลาดของการดำเนินการจัดหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่ไม่สามารถทำได้ 4) มีการพัฒนาความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของครูแนะแนวหรือผู้รับผิดชอบ และมีประชุมหารือเพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่สามารถทำได้จริงและครบถ้วนเพียงพอ

ทั้งนี้การกำหนดรายการของข้อสนเทศที่จำเป็นและมีความสำคัญสำหรับนักเรียนและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 1) สารสนเทศทางด้านการศึกษา หมายถึง การให้สารสนเทศเกี่ยวกับโอกาสและข้อกำหนดต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาหรือการฝึกฝนรวมทั้งหลักสูตร สถานภาพและปัญหาต่าง ๆ ของชีวิตการเรียน ซึ่งเอกสารต่าง ๆ ที่ควรจัดหาไว้ให้กับนักเรียน ได้แก่ คู่มือแนะแนวการศึกษา ทุนการศึกษา ระเบียบการรับสมัครและหลักสูตรของสถานศึกษาต่าง ๆ ทุกระดับ เป็นต้น 2) สารสนเทศทางด้านอาชีพ หมายถึง การให้สารสนเทศเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ทางด้านการงาน คุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าไปทำงาน สภาพภาพและคุณลักษณะของการทำงาน ความต้องการแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเอกสารต่าง ๆ ที่ควรจัดหาไว้ ได้แก่ แผนภูมิอาชีพ ปทานุกรมอาชีพ ข่าวสารแรงงาน เป็นต้น ข้อสนเทศทางด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับโอกาสและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น และสามารถปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องและควรจัดหาไว้ คือ เอกสารเกี่ยวสุขอนามัย เอกสารเกี่ยวกับสุขภาพจิตและครอบครัว เอกสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี มารยาทในสังคม เป็นต้น (นิตยา เรืองแป้น, 2545: 293 – 294) นอกจากนี้รณนาท แสนสา (ม.ป.ป. : 6) ได้กล่าวถึง ข้อสนเทศที่จำเป็นเพิ่มเติมให้นักเรียนเพื่อเตรียมพร้อมก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้แก่ แหล่งการศึกษาอาชีพที่ต้องการของอาเซียน ทักษะภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่จำเป็นต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ลักษณะของอาชีพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนที่ได้กำหนดร่วมกันว่าสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานได้โดยไม่มีการปิดกั้น เช่น อาชีพแพทย์ พยาบาล บัญชี สถาปนิก วิศวกร ทันตแพทย์ นักสำรวจ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งครูแนะแนวต้องให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพ

กฤษณี คำชาย (2542 :170) กล่าวว่า ข้อสนเทศต้องถูกต้องตรงต่อความเป็นจริง ต้องทันสมัยกับภาวะปัจจุบัน ควรกว้างขวางหลากหลายและต้องมีรายละเอียดชัดเจน และได้กล่าวถึงหลักการจัดบริการสารสนเทศ ประการหนึ่ง คือ การประเมินสารสนเทศ จากการใช้ข้อมูลของผู้มารับบริการเป็นหลัก และต้องมีการติดตามผล ประเมินผลการจัดบริการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ **ตรงกับบรรณานุกรมแล้ว**

3. ปัจจัยการควบคุมงานบริการให้คำปรึกษา มีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของกระบวนการควบคุมงาน 4 ปัจจัย คือ การกำหนดมาตรฐาน การวัดผลปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขปรับปรุงผลปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยควบคุมที่จำเป็นต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอน คือ 1) มีการกำหนดตัวชี้วัดของความสำเร็จของการแก้ปัญหาให้นักเรียนจากการบริการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มที่วัดได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีการกำหนดวิธีการตรวจสอบและติดตามผลกระบวนการให้คำปรึกษา 2) มีการสรุปการตรวจสอบและติดตามผลกระบวนการให้คำปรึกษาต่าง ๆ และมีการรายงานและสรุปผลการดำเนินงานตามขั้นตอน ระยะเวลา และวิธีการที่ใช้ในการบริการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มและ

รายบุคคล 3) มีการเปรียบเทียบผลการประเมินการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในวิชาชีพของครูแนะแนวตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และมีการวิเคราะห์ความสามารถและทักษะการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 4) มีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการตรวจสอบและติดตามผลกระบวนการให้คำปรึกษาต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาขั้นตอน ระยะเวลาและวิธีการที่ใช้ในการบริการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผกาพรรณ อยู่สกุล(2551: 38-40) ที่พบว่า ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการปฏิบัติให้การปรึกษาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในแต่ละองค์ประกอบ คือ การพัฒนาการติดตามผลของความสำเร็จหลังการให้การศึกษา การใช้เทคนิควิธีการเยี่ยมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิด และการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการคิด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านการปฏิบัติให้การปรึกษา คือ 1) ไม่สำเร็จการศึกษาสาขาการแนะแนวหรือจิตวิทยาการให้การศึกษา 2) ภาระงานมีจำนวนมาก สำหรับแนวทางการพัฒนาการบริการให้การศึกษา ด้านการปฏิบัติให้การปรึกษา คือ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติโดยการปฏิบัติงานบริการให้คำปรึกษาจริง การวิเคราะห์กรณีศึกษา การเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญเฉพาะทาง การประเมินการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน (2) มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อรับผิดชอบครูแนะแนวและการกำหนดจำนวนครูแนะแนว ภายในโรงเรียนตามสัดส่วนที่เหมาะสม (3) ผู้บริหารควรลดภาระงานของครูแนะแนว โดยการตั้งเครือข่ายครูแนะแนวภายในโรงเรียน (4) ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานให้การปรึกษา โดยกำหนดให้มีการส่งรายงานการประเมินผล การให้การศึกษาทุกปีการศึกษา

นอกจากนี้ นิรนาท แสนสา (ม.ป.ป.: 6) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จในการให้บริการปรึกษา คือ ครูที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาต้องผ่านการอบรมและฝึกฝนตนเองจนมีทักษะความรู้ ความชำนาญ รวมทั้งต้องเตรียมเงื่อนไขต่างๆ ให้เหมาะสมกับการให้คำปรึกษา เช่น ช่วงเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เอื้อให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัจจัยการควบคุมงานบริการจัดวางตัวบุคคล มีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของกระบวนการควบคุมงาน 4 ปัจจัย คือ การกำหนดมาตรฐาน การวัดผลปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขปรับปรุงผลปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยควบคุมที่จำเป็นต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอน คือ 1) มีการกำหนดรูปแบบความร่วมมือและวิธีการประสานงานกับฝ่ายวิชาการเพื่อช่วยให้นักเรียนเลือกวิชาเรียนและแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ และมีการกำหนดรูปแบบความร่วมมือและวิธีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสวัสดิการความสนใจ 2) มีการรายงานผลของความร่วมมือและการประสานงานกับฝ่ายกิจกรรมนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัดและความสนใจ และมีการรายงานผลของความร่วมมือและการประสานงานกับฝ่ายวิชาการเพื่อช่วยให้นักเรียนเลือกวิชาเรียนและแผนการเรียนตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ 3) มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกิจกรรมของงานบริการจัดวางตัวบุคคลภายในและภายนอกโรงเรียนตามแผนปฏิบัติ และ 4) มีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาแผนดำเนินงาน กิจกรรมสำหรับนักเรียนภายในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย ศรีตระกูลและคณะ (2556: 1-2) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) การนำองค์กร (Leading) การปฏิบัติการ (Doing) การ

ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Controlling) และการปรับปรุงพัฒนา (Acting) ซึ่งการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนการควบคุม ติดตามและประเมินผล จัดทำเครื่องมือ บันทึกผลการปฏิบัติและการรายงานผลการปฏิบัติ และมีการปรับปรุงพัฒนา โดยนำผลการตรวจสอบติดตามเสนอต่อที่ประชุมของโรงเรียนให้ระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย วิเคราะห์สภาพปัญหาสถานการณ์และแสวงหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐาน ตามกระบวนการบริหาร กมลวรรณ เทียงธรรม (2546: 55) ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนางานแนะแนวด้านการประสานงาน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในการประสานงานแนะแนวและศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลวิธีที่ดีในการประสานงาน 2) คัดเลือกตัวบุคคลในคณะบุคลากรแนะแนว เพื่อเสนอให้ผู้บริหาร แต่งตั้งเป็นคณะทำงานยกร่างแผนงานหรือโครงการประสานงานแนะแนว 3) กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องประสานงาน 4) มีการกำหนดประเด็นสำคัญที่จะต้องประสานงาน 6) คัดเลือกบุคลากรแนะแนวที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการประสานงาน 7) กำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ควรให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนงานแนะแนวประจำปีหรือปฏิทินปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียน 8) ประเมินผลการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยวิธีใช้แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ แล้วปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิธีการประสานงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ปัจจัยการควบคุมงานบริการติดตามผล มีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของกระบวนการควบคุมงาน 4 ปัจจัย คือ การกำหนดมาตรฐาน การวัดผลปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขปรับปรุงผลปฏิบัติงาน โดยที่ทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ต่อกัน ปัจจัยควบคุมที่จำเป็นต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอน คือ 1) มีการกำหนดความครบถ้วน ความพอเพียงและความเหมาะสมของตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานของงานบริการแต่ละบริการ เพื่อตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีและมีการกำหนดลักษณะของเครื่องมือในงานบริการติดตามผลทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2) มีการตรวจสอบความครบถ้วน ความพอเพียง และความเหมาะสมของตัวชี้วัดและเกณฑ์ของการประเมินผลงานบริการแนะแนวแต่ละงาน และมีการรายงานผลความสำเร็จของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบของงานบริการติดตามผลแบบที่ไม่เป็นทางการและเป็น 3) มีการเปรียบเทียบผลความสำเร็จหรือข้อผิดพลาดของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบของงานบริการติดตามผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และมีการเปรียบเทียบรายละเอียดของข้อมูลที่รวบรวมได้จากการติดตามผลนักเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 4) มีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบของงานบริการติดตามผลให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาเครื่องมือสำหรับงานบริการติดตามผลให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย ศรีตระกูลและคณะ (2556: 1-2) ซึ่งผลการวิจัยพบว่ากระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) การนำองค์กร (Leading) การปฏิบัติการ (Doing) การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Controlling) และการปรับปรุงพัฒนา (Acting) ซึ่งการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนการควบคุม ติดตามและประเมินผล จัดทำเครื่องมือ บันทึกผลการปฏิบัติและการรายงานผลการปฏิบัติ และมีการปรับปรุงพัฒนา โดยนำผลการตรวจสอบติดตามเสนอต่อที่ประชุมของโรงเรียนให้ระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย วิเคราะห์สภาพปัญหา สถานการณ์และแสวงหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ให้ได้มาตรฐาน ตามกระบวนการบริหาร

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. บุคลากรและงบประมาณเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมงานแนะแนวในทุกขั้นตอนและทุกงานบริการแนะแนว ดังนั้น รัฐและสถาบันการศึกษา ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านงานแนะแนวทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ โดยส่งเสริมให้มีการผลิตบุคลากรที่จบการศึกษา ทางด้านการแนะแนวหรือผ่านการอบรมด้านการแนะแนวอย่างมีคุณภาพ และมีจิตสำนึกและความสนใจ ในงานด้านการแนะแนวอย่างจริงจัง และมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานแนะแนวอย่างเพียงพอ

2. งานบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการเกี่ยวข้องกับการรวบรวม จัดเก็บ บันทึกข้อมูล การสรุปผลและการรายงานผลข้อมูล ดังนั้น การใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน เป็นประโยชน์และมีความสะดวกอย่างยิ่งในงานบริการแนะแนว ดังนั้นโรงเรียนควรมีเครื่องมือและคอมพิวเตอร์ รวมทั้งโปรแกรมการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัยและผู้ใช้งานเทคโนโลยีเหล่านี้ จะต้องมีความรู้และได้รับการฝึกอบรมจนสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี

3. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การควบคุมงานแนะแนวจะสามารถประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของงานแนะแนว และมีการประสานงานและความร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียน พร้อมทั้งมีการติดตามผลปฏิบัติงานและประชุมเพื่อแก้ไขปรับปรุงผลแนะ การปฏิบัติงานแนะในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของปัจจัยควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนเพื่อให้โมเดลสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรบางตัว ในโมเดล จึงถูกตัดทิ้งเพราะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยมากกว่า 1 ปัจจัย และมีความตรงเชิงเนื้อหาต่ำกว่าตัวแปรอื่นๆ นอกจากนี้อาจมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรพัฒนาตัวแปรและปรับปรุงคำถามหรือที่มีความตรงเชิงเนื้อหาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความตรงเชิงโครงสร้างและสอดคล้องกับปัจจัยควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมากขึ้น

2. ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิภาพการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำเครื่องมือที่พัฒนาแล้ว มาใช้วิจัยประสิทธิภาพหรือประเมิน การควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่มีผลต่อการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลวรรณ เทียงธรรม. (2546) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545) แผนพัฒนาการแนะแนว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2545.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2537) ทิศทางการแนะแนวในทศวรรษหน้า. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ
ศาสนา.

บุญศรี คำชาย. (2542) จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ-
สวนสุนันทา.

จตุพร เกาหิรัญ. (2548) “สภาพและปัญหาการบริหารงานแนะแนว โดยใช้วงจรเดมมิง (พีดีซีเอ) ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ธนิษฐ์ สุทธิโพธิวงศ์. (2550) “กระบวนการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
ศึกษา จังหวัดเชียงราย” การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

นิตยา เรืองแป้น. (2545) เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการจัดและการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน.
ยะลา : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏยะลา.

นรินาถ แสนสา. (ม.ป.ป.) การแนะแนวกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (<http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFiled/แนะแนว.pdf>),
6.

ปิยธิดา ตรีเดชและคณะ. (2552) หลักการบริหารจัดการ (Principle of management). กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ผกาพรรณ อยู่สกุล. (2551) “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้การปรึกษาของครู
แนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา” วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา 3, 2: 38-40.

พนอ อนัญญพร. (2539) “การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 12” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วินัย ลิ้มบุปศิริพร. (2544) “ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหา
บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุนิ จันสกุล. (2538) “สภาพปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภา ทำค้อ. (2542) “การศึกษาสภาพการใช้สื่อในการแนะแนวการศึกษาของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภกาญจน์ เพญฤทัย. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวโรงเรียนโพธารามพิทยาคมอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อวยชัย ศรีตระกูลและคณะ. (2556) “การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” วารสารศึกษาศาสตร์ พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 15, ฉบับที่ 4, 1-2.